

Biodiversiteitstoren Goirle-Riel

Voor de komende jaren gaat de stichting zich inzetten op activiteiten en projecten waar *Biodiversiteit* mensen en hun omgeving thematisch met elkaar verbindt. Met de dorps tuin “De Tuin” in het centrum van Goirle heeft de stichting hiermee reeds ervaring opgedaan. Daar wordt door burgers uit het dorp een groene ruimte in het centrum dat voor de helft uit een natuurtuin en moestuintjes bestaat onderhouden.

Dit jaar is vanuit de stichting het idee opgevat om in de dorpsranden, waar het buitengebied in de bebouwde kom over gaat verbeteringsmaatregelen te bedenken voor de biodiversiteits- en soortenbescherming. Een van die bedachte maatregelen is het bouwen van biodiversiteitstorens.

Wat is een biodiversiteitstoren?

Een biodiversiteitstoren is een innovatief object t.b.v. de bescherming van soorten. Het is uniek en voor zover we weten nog niet eerder in ons land tot stand gebracht. Het bestaat uit een constructie van hout, beton, staal of steen van ca. 6m hoog welke goed in de omgeving is ingepast en die ruimte biedt aan vogels, vleermuizen, insecten en kleine zoogdieren zoals egels. Ruimte om er te nestelen, te overwinteren, zich voort te planten en zich te beschutten.

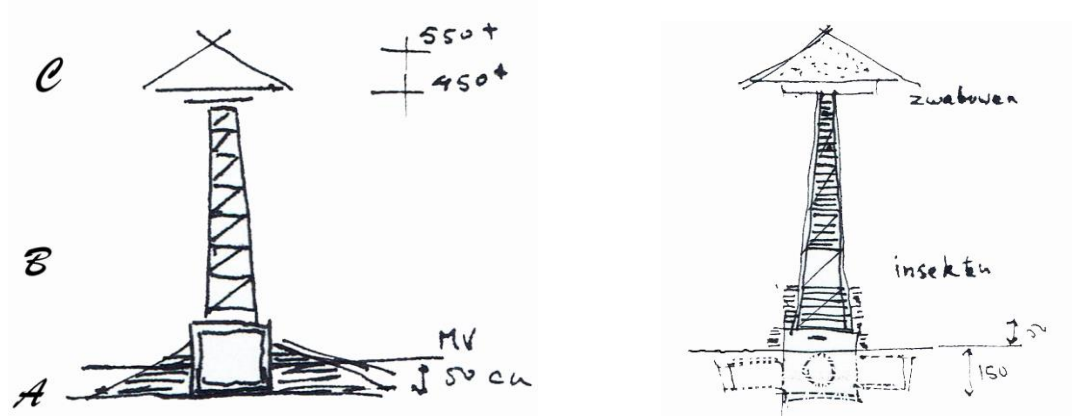
Waarom een biodiversiteitstoren?

Steeds duidelijker wordt dat het menselijk handelen oorzaak is van het verdwijnen van soorten. Soorten die zich altijd in de nabijheid van de menselijke bewoning vestigden zijn in aantal sterk afgenomen of zelfs verdwenen. Denk aan huismus, ringmus, huiswaluw, boerenwaluw, gierwaluw en vele insectensoorten waaronder wilde bijen. De afname is voornamelijk het gevolg van het gebrek aan geschikte biotopen voor veel diersoorten in de hedendaagse steden en dorpen. Daar bouwt men nieuwbouwwoningen die van de buitenkant zo dicht zijn dat mussen niet meer onder de pannen kunnen broeden en dat vleermuizen niet in de spouw of zolder kunnen komen. Terwijl op het platteland is de intensieve landbouw maakt dat akkers geen bloemrijke randen meer hebben en weilanden er uitzien als biljartlakens. Veel vogelsoorten en kleine zoogdieren zijn daarom van het platteland naar stads- en dorpsranden verhuisd. Het bouwen van een biodiversiteitstoren in die rand kan daarom verdienlijk zijn voor het behoud van veel soorten.

Welk belang dient een biodiversiteitstoren nog meer?

Een ander, niet onbelangrijk belang, dat met de bouw van een biodiversiteitstoren wordt gediend is een educatie en verbinding. De toren is zodanig van opzet dat ze door de inzet van burgers en bedrijven in de omgeving kan worden “afgebouwd”. De toren wordt daarmee geen object dat door de gemeente ergens is neergezet maar een object dat door enthousiaste mensen uit de buurt wordt gerealiseerd.

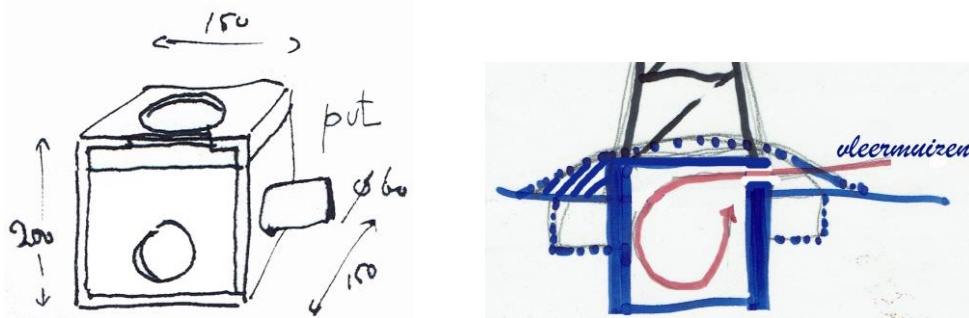
De toren

De toren is ongeveer 5 à 6 meter hoog en bestaat uit een voet *A*, een schacht *B* en een kap *C*. De voet *A* is een betonnen put die zowel dienst doet als fundering van de toren als vleermuizenkelder.

De schacht *B* is een open staalconstructie die de kap draagt maar ook een functie krijgt om ruimte te bieden aan in holen broedende vogels en insecten.

De kap *C* is een overstekend piramide dak zoals we die kennen van huiszwaluwentillen.

De voet is een put zoals die in rioleringen wordt toegepast als inspectieput. De put steekt boven het maaiveld en is deels afgedekt met aarde. Een sleufvormig gat zorgt er voor dat vleermuizen erin kunnen. Aan de put worden 1 of 2 buizen gekoppeld waarin vleermuizen hangend kunnen overwinteren. De put is tevens de fundering van de toren die er bovenop wordt gemonteerd.

De schacht

Bij zwaluwentillen zoals we die kennen is de kap gemonteerd op een gegalvaniseerde stalen paal met een diameter van ca. 20 cm. In dit geval gaat het om een biodiversiteitstoren, waar aan meer soorten ruimte wordt geboden. Hier is de paal vervangen door een opengewerkte staalconstructie. De staalconstructie zal daartoe gedeeltelijk worden dichtgemaakt met steenachtig materiaal en hout. In de holle ruimte die ontstaat worden nestkasten voor mussen, mezen en gierzwaluwen gehangen. In het open gedeelte op 1.50+ m.v. wordt een insectenhotel gemaakt.

Zwaluwenkap

Stalen schacht (naderhand te bekleden)

Inspectieput tbv vleermuiskelder

Locaties

In de gemeente Goirle zijn 2 geschikte locaties te vinden. Het betreffen locaties op gronden van de gemeente.

Locatie 1 Langs de Leij aan Poppelseweg aan de zuidrand van Industrierrein Tijvoort

Locaties 1 en 2

Hier zal de toren vrijwel zeker succesvol zijn. De Huiswaluw (*Delchion Urbica*) broedt namelijk verspreid aan gebouwen in Breehees en op het industrierrein Tijvoort. In laatstgenoemd gebied is de soort bedreigd omdat daar jaarlijks een bewoner nesten van de gevel verwijderd. Een toren zal de vogels in dit geval een veilige haven bieden.

Huiswaluw (*Delchion urbica*)

Locatie 1

Bestaande nestlocaties van Huiszwaluwen in Tijvoort en Breehees

Ook voor andere soorten is de locatie zeer aantrekkelijk. Het open buitengebied biedt veel ruimte als voedselgebied voor vleermuizen, vogels en insecten. De Leij zorgt voor de aanwezigheid van drinkwater voor de verschillende soorten en voor bouw materiaal voor de Huiszwaluw.

Locatie voor de toren aan de Poppelseweg

Victor Retel Helmrich, arch.avb

Berkdijksestraat 13
5025 VC Tilburg

Impressie van de toren aan de Poppelseweg

Locatie 2 Plantsoen in woonwijk aan de westrand van Riel, langs het Bels Lijntje

Tot aan het begin van deze eeuw werden in dit deel van Riel nog verschillende huiswaluwnesten gevonden. Het plaatsen van een biodiversiteitstoren op deze plek zal zeker bijdragen aan biodiversiteitsverbetering voor insecten en vogels als het bestaande gazon kan worden omgevormd tot een bloemrijke weide waarin een poel met zandige oevers komt. De toren accentueert de stedenbouwkundige opzet van de wijk als hij in de as van de weg en centraal op het gazon komt te staan. Met het Bels Lijntje, dat vanwege het project “Bijenlint Bels Lijntje, een bloemrijke aankleding krijgt kan de toren een mooie eenheid vormen.

Locatie Riel

Zicht naar buitengebied

Zicht naar woonwijk

Hoe kan de toren worden gerealiseerd?

Voor de bouw van de toren zijn een aantal leveranciers van bouwelementen en bouwmaterialen nodig. Daarbij is het ontwerp van de toren zodanig dat met de hand de toren kan worden afgebouwd tot een volwaardige biodiversiteitstoren. Het is voor bedrijven (bijvoorbeeld op Tivoort) mogelijk om via sponsoring van geld, materiaal of arbeid zich “Groen” te profileren. Goirlenaren zouden door het kopen van een nestkast die in de schacht wordt gehangen een stukje van de toren kunnen personaliseren. Voor het afbouwen van de voet van de toren met droog te stapelen tegels kunnen werkdagen worden georganiseerd zoals die in het kader van NL-doet bestaan. Zo wordt de toren tijdens de bouw en als het klaar is een interessant object voor excursies en ecologische voorlichting.

Wat gaat de toren kosten?

De kosten van de toren worden geraamd op een kleine €20.000.

In onderstaand overzicht wordt aangegeven hoe we de kosten zouden kunnen dekken.

Gemeente Goirle		5000
Groen Ontwikkelfonds Brabant		5000
IJsvogelfonds (Vogelbescherming Nederland)		5000
Fondsverwachting 1		500
Fondsverwachting 2		1000
Fondsverwachting 3		3000
Verwachte inkomsten uit verkoop nestkasten		400
Totaal		19.900

In het kader van de prijsvraag “Groen in Eigen Hand” hebben we de eerste €5000 reeds binnen omdat die prijsvraag door ons is gewonnen.

Natuur in eigen Hand

Win maximaal
€5.000
 VOOR
UW PLAN!

Wilt u zelf actief aan de slag met natuur in uw omgeving?

Heeft u een concreet plan om nieuwe natuur te realiseren, maar bent u op zoek naar (aanvullende) financiering?

Doe dan mee aan de prijsvraag Natuur in Eigen Hand!

Groen Ontwikkelfonds Brabant gaat drie goede én betekenisvolle plannen belonen met een eenmalige bijdrage van maximaal 5.000 euro.

GROEN
 ONTWIKKEL
 FONDS
 BRABANT